

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจะได้กล่าวเป็นเรื่องราวๆไปดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษางานบริหารภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในด้านงานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารและปัญหาการบริหารงานการศึกษาทั้ง 5 ประเภทดังกล่าวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในโครงการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตศึกษา 11 ซึ่งได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ รวม 5 จังหวัด โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนจังหวัดทั้งหมด วิธีเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางสุ่ม กำหนดหมายเลขในชื่อทั้ง 5 จังหวัดที่เป็นประชากร แล้วเลือกสุ่มหมายเลขจากตารางสุ่มได้จังหวัดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 จังหวัด คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

จากนั้น ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างเดียวกัน สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษามาใช้ในการวิจัย จำนวนร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้โรงเรียนมาเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง จากจังหวัดนครราชสีมา 9 โรงเรียน, บุรีรัมย์ 5 โรงเรียน และศรีสะเกษ 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 19 โรงเรียน

จากกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้ง 19 โรงเรียน ฝ่ายบริหารทุกคนตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร รวมทั้งผู้บริหารนอกโรงเรียนด้วย ร้อยละ 25 ของจำนวนครูในโรงเรียนเหล่านี้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักวิชาการ และประชาชนตอบแบบสอบถามสำหรับประชาชนโรงเรียนละ 10 ฉบับ

รายละเอียดมีในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1
แสดงจังหวัดและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	โรงเรียน	ระดับชั้น มศ.	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
นครราชสีมา	1. บุญวัฒนา	1 - 5	25	45	1,025
	2. สีคิ้ว"สวัสดิ์คณกุลวิทยา"	1 - 3	21	34	1,021
	3. บัวใหญ่	1 - 3	25	36	1,109
	4. พิมาย	1 - 3	21	35	968
	5. สูงเนิน	1 - 3	15	23	642
	6. โนนไทยครูอุปถัมภ์	1 - 3	18	28	781
	7. ปากช่อง	1 - 3	22	38	923
	8. บั๊กธงชัยประชานิรมิต	1 - 3	22	28	1,071
	9. เมืองคง	1 - 3	18	24	800
บุรีรัมย์	1. บุรีรัมย์พิทยาคม	1 - 5	51	110	2,317
	2. นางรอง	1 - 3	32	52	1,458
	3. พุทไธสง	1 - 3	29	44	1,296
	4. ลำปลายมาศ	1 - 3	29	47	1,327
	5. ประโคนชัยพิทยาคม	1 - 3	17	27	746
ศรีสะเกษ	1. ศรีสะเกษวิทยาลัย	1 - 5	33	68	1,493
	2. ราษีไศล	1 - 3	15	41	650
	3. กันทรลักษ์วิทยา	1 - 3	14	21	657
	4. ปรากฏ	1 - 3	9	13	329
	5. กันทรารมย์	1 - 3	22	32	1,010
รวม	19	-	438	748	19,643

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการแบบการศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคในการสังเกต สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความเห็นของผู้บริหาร ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารนอกโรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาในโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 65 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลส่วนตัว

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความเห็นของนักวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ครูที่สอนในโรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาในโรงเรียน รวม 62 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลส่วนตัว

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่อยู่ใกล้ชิดโรงเรียน แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาในโรงเรียน มี 47 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

หลังจากผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้ว ให้นำไปทดลองใช้ โดยให้ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการและประชาชน ที่มีลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการวิจัย ให้ตอบแบบสอบถามรวม 6 แห่ง แล้วให้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับจำนวนข้อของแบบสอบถามแสดงถึงน้ำหนักความสำคัญของงานบริหารการศึกษาที่ถาม รายละเอียดมีในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนข้อของแบบสอบถามและน้ำหนักความสำคัญของงานแต่ละประเภท

ประชากร งาน	ผู้บริหาร		นักวิชาการ		ประชาชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิชาการ	17	26.15	17	27.42	10	21.28
บุคคล	15	23.08	9	14.52	5	10.64
กิจการนักเรียน	12	18.46	18	29.03	13	27.66
ธุรการ	10	15.39	7	11.29	5	10.64
ความสัมพันธ์กับ ชุมชน	11	16.92	11	17.74	14	29.70
รวม	65	100	62	100	47	100

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเดินทางไปสัมภาษณ์ สังกศ และส่งแบบสอบถามตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนให้ช่วยรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 76 ฉบับ ได้รับคืน 74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.36

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักวิชาการ ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 188 ฉบับ ได้รับคืน 178 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.62

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับประชาชน ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 190 ฉบับ ได้รับคืน 179 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.21

การเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ มาคำนวณหาการร้อยละของแต่ละแบบสอบถาม โดยแยกออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกออกตามเพศและวุฒิทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและนักวิชาการ สำหรับประชาชนจำแนกออกตามอาชีพอีกด้วย นอกเหนือจากเพศ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน เสนอตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามประเภทของผู้ตอบ คือ ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน เป็นตอนๆไป โดยเสนอเป็นตารางแสดงความถี่ของจำนวนการร้อยละ และอธิบายประกอบตาราง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีหาการร้อยละ (Percentage Ratio) ของความถี่ของคำถามแต่ละข้อแต่ละคำตอบในข้อเดียวกัน โดยแยกเป็นตารางคำตอบของผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน ต่างหากจากกัน โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ของรายการทั้งหมด}}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้แสดงให้เห็นในรูปของตารางวิเคราะห์ เพื่อใช้แปลข้อมูลในบทต่อไป